

УДК 391.2+746.34 (477)

Оксана Сем'яник

ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРАДИЦІЙНОЇ ЖІНОЧОЇ ВИШИВАНКИ ЗАЛИЩИЦЬКОГО ПОДНІСТРОВ'Я (КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТОЛІТТЯ)

У статті досліджено художні особливості традиційної жіночої вишитої сорочки одного з районів Західного Поділля, зокрема Залищаницини. Розглянуто основні характеристики стилю виготовлення, шиття та орнаменту жіночої вишиванки. Виділено специфічні риси вишиванок цього регіону – зокрема рукав, що мав тридільну композицію. Здійснено поділ жіночих вишитих сорочок на довгі, короткі та тунікоподібні. Охарактеризовано зміну впродовж досліджуваного періоду геометричного орнаменту на рослинний.

Ключові слова: вишивка, жіноча сорочка, художній образ, композиція, етнографічний регіон, орнамент.

Оксана Семьяник

ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ТРАДИЦИОННОЙ ЖЕНСКОЙ ВЫШИВАНКИ ЗАЛИЩИЦКОГО ПОДНЕСТРОВЬЯ (КОНЕЦ ХІХ – НАЧАЛО ХХ ВЕКА)

В статье исследованы художественные особенности традиционной женской вышитой рубашки одного из районов Западного Подолья, в частности Залищаницины. Рассмотрены основные характеристики стиля изготовления, шитья и орнамента женской вышиванки. Выделены специфические черты вышиванок этого региона – в частности рукав, который имел тридольную композицию. Осуществляется разделение женских вышитых рубашек на длинные, короткие и туникообразные. Охарактеризованы изменения на протяжении исследуемого периода геометрического орнамента на растительный.

Ключевые слова: вишивка, женская рубашка, художественный образ, композиция, этнографический регион, орнамент.

Oksana Semyanyk

ARTIFICIAL FEATURES OF THE TRADITIONAL WOMEN'S RADIATION OF THE ZALISHCHYKY PODNISTROVIA (THE END OF THE XIX – THE BEGINNING OF THE XXTH CENTURY)

Today, we are witnessing the rapid promotion and fashion of traditional folk clothes, in particular on embroidered vestments. Ukrainian embroidery has become a symbol of the "revolution of dignity" and accompanies all patriotic events that take place in Ukraine. If the embroidered shirt was a reflection of sympathy for national traditions, today, a man dressed in embroidery is a symbol of belonging to the Ukrainian nation.

Traditionally, the Ukrainian vyshyvanka is correlated according to the administrative-territorial and ethnographic principle, thus distinguishing Ternopil, Bukovina, Lviv, Transcarpathian, and Kyiv. At the same time, within each of these ethnographic zones, we can follow the specific territorial features and artistic features of shirts, sewing styles, and ornamentals.

In our research, the main focus will be on the analysis of historical and ethnographic features of production style, and ornamentation of women's embroidery on the territory of Zalishchyky Podnistrovia which in ethnographic terms belongs to the West Podillya.

The borders of the Zalishchyky Podnistrovia are defined territorially within the borders of the modern Zalishchyky district of the Ternopil region, in particular, settlements along the Dniester and Seret rivers.

The basic characteristics of the style of fabric, sewing and ornamentation of women's embroidery are considered. The main material for the manufacture of shirts was the home-made cloth (hemp or linen), home-made wool or semi-woven fabric. At the base of the cut are laid rectangular shapes that have changed in different types of shoulder or waist garments. Features of such a cut gave a large free surface for decoration.

It is indicated by the specific features of embroidery in this region – in particular, the sleeve, which had a thirteenth composition. On the territory of Zalishchyky Podnistrovia most often there are women's shirts whose sleeve is decorated with beveled in one direction or straight strips of different widths. These stripes were of the same width or alternating strips of varying widths. On one sleeve, depending on the thickness different their number. The stripes were embroidered very thickly. In shirts, in addition to the sleeves, they are decorated with narrow symmetrical stripes of the ornament, the plane around the incision of the sinuses – “pohrudky” and “pobichnytsi”, which run parallel to the “pohrudky”. The division of women's embroidered shirts into long, short and tunic-shaped ones is carried out.

A change in the geometric ornament on the plant during the studied period was described. Women's shirts XIX – early XX centuries. Embroidered mainly by a geometric ornament. The plant ornament became popular in the 1920's. When decoration of women's shirts was also used to combine geometric and plant ornaments. The characteristic feature of embroidery of Zalishchyky Podnistrovia is the relief of embroidery. Zalishchyky embroidered shirts with ornamentation stand out in their red-golden background and have the appearance of pile products. To give festive dress shirts, solid planes of the pattern on the sleeves were embroidered with silver, gold thread, and tarpaulins.

It is natural that the shirt was the basis of the female artistic ensemble, but in everyday use also used other artistic elements, in particular, the so-called waistcoats.

Key words: *embroidery, embroidered chemise, image, composition, ethnographic region, pattern.*

У наші дні спостерігаємо стрімку популяризацію та моду на традиційний народний одяг, зокрема на вишиванку. Українська вишиванка стала символом “революції гідності” та супроводжує усі патріотичні заходи, які відбуваються в Україні. Якщо раніше вишита сорочка була відображенням симпатії до національних традицій, то сьогодні людина, одягнута у вишиванку, є символом приналежності саме до української нації. Однак у ситуації надмірного патріотизму не кожен задумується над змістовим та стилістичним наповненням вишитої сорочки, територіальною приналежністю орнаменту, кольоровою гамою. Це спонукає до актуалізації наукових досліджень у сфері вивчення стилю та особливостей виготовлення, а також одягання вишитої сорочки, в нашому випадку жіночої вишиванки.

Українську вишиванку традиційно, співвідносять за адміністративно-територіальним та етнографічним принципом, виділяючи, таким чином, тернопільську, буковинську, львівську, закарпатську, київську. Відповідно до етнографічної приналежності прийнято виокремлювати покутську, подільську, лемківську, бойківську (територія Галичини) вишиванки. Разом з тим, у межах кожної з таких етнографічних зон можна простежити специфічні територіальні риси і художні особливості сорочок, стиль шиття та орнаменталістику.

У нашому дослідженні основну увагу акцентуватимемо на аналізі історичних та етнографічних особливостей виробництва, стилю й орнаменту жіночої вишиванки на території Заліщицького Подністров'я, що в етнографічному плані належить до Західного Поділля.

Дослідженням українського традиційного одягу, зокрема вишиванок Західного Поділля займалися вітчизняні науковці: Л. Булгакова-Ситник [1], М. Бучик [2], А. Гриб [3], Р. Захарчук-

Чугай [12], К. Матейко [15] та ін. Джерельну основу статті становлять фондові колекції Заліщицького краєзнавчого музею [5–10].

Мета статті – проаналізувати конструктивні та художні особливості традиційної жіночої вишиванки Заліщицького Подністров'я на межі XIX–XX століть.

Перед розкриттям стилістичних і художніх особливостей традиційної жіночої вишивки Заліщицького Придністров'я доцільно охарактеризувати етнографічні особливості Західного Поділля. Воно охоплює територію між Прикарпаттям та Східним Поділлям і становить значну частину Тернопільщини, за винятком територій, що належать до історичних Волині й Опілля. Межі, за якими визначають особливості традиційного народного одягу Західного Поділля, пролягають по річках, зокрема, на заході – це Стрипа, на півдні – Дністер, на сході – Збруч. На півночі межа проходить по обрисах Підволочиського і Тернопільського районів [13]. Межі Заліщицького Придністров'я територіально визначені межами сучасного Заліщицького району Тернопільської області, зокрема, населеними пунктами вздовж річок Дністер та Серет.

Специфічною рисою досліджуваного регіону є його розташування на межі Поділля, Покуття та Буковини, що не могло не відобразитися на народному мистецтві, зокрема на вишивці. Більше того, варто погодитися з твердженням української дослідниці О. Дяків, що у мистецтві Західного Поділля тісно переплелися національна художня традиція і західноєвропейські мистецькі впливи [4, с. 4].

Хронологічні рамки дослідження обумовлені тим, що кінець XIX – початок XX ст. були характерні активізацією національно-визвольного і культурного руху в Східній Галичині, яка належала до імперії Габсбургів. Попри складну економічну і соціальну ситуацію, в краї протягом досліджуваного періоду, активно популяризували національну культуру, побут, традиції. Після закінчення Першої світової війни територія сучасного Заліщицького району відійшла до Польщі. Попри жорстку польську політику, в краї розвивалися різноманітні культурні та просвітні товариства, одним з атрибутів яких була вишиванка. У цьому плані варто виокремити діяльність “Союзу Українок”, офіційні заходи яких відбувалися тільки у традиційному народному одязі.

Якщо характеризувати сировину і матеріали для виготовлення традиційного одягу, то основними були домоткане полотно (конопляне чи лляне), доморобні вовняні чи напіввовняні тканини, хутро. В основі крою закладені прямокутні форми, які змінювались у різних видах плечового чи поясного одягу. Особливості такого крою давали велику вільну площину для оздоблення.

Основою ансамблю жіночого строю була сорочка як один з найдавніших елементів одягу. Жіночі сорочки були одночасно натільним і верхнім одягом. У кінці XIX – на початку XX ст. типовими для Заліщиків стали сорочки з уставками (плечками) і тунікоподібні (“хлоп’янки”).

Щодо декорування можна виділити кілька варіантів. Найпоширенішими були сорочки з уставками, пришитими по основі тканини, з відкритим пазушним розрізом без застібки, з призбираними і закріпленими вишивкою по брижах вирізом горловини та низом рукавів.

Основний декоративний аспект у жіночій сорочці зосереджено на рукаві, що мав тридільну композицію: верхню, середню і нижню. Вишивка на поликах та верхній частині рукава застосовували дуже давно. Обов'язкова наявність вишитих поликів на рукавах зафіксована на Поділлі в документах XVIII ст. У селі Мишків на Заліщанщині вишивку на всьому рукаві називали “по рукавах”.

На території Заліщицького Подністров'я найпоширеніші жіночі сорочки, рукав яких декорували скісними в один бік або прямими смугами різної ширини. Такі смуги були однакової ширини, або вишивальниці чергували смуги різної ширини. На одному рукаві розміщували залежно від товщини різну їх кількість. Смуги вишивали дуже густо [10]. Вишивали і поодинокі елементи, наприклад, розетки, невеликі квіточки, подані в шахматному порядку та розміщені дуже густо. Вишивку виконували чорною бавовною або з малим крапленням інших кольорів.

Уставки на рукавах склалися з кількох (як правило, 4–6) поперечних смуг, майже завжди вишитих чорною бавовною і, за рахунок техніки вишиття, розграфлених гострими трикутними зигзагами, паралельними лініями чи кругами. На них переважно у лінійному чи шахматному порядку повторював один і той самий оздоблювальний елемент: зубці, кружечки, квітка, гачкуватий ромб. Часто на цих смугах йшла паралельно вишивка “лелітками”. Смуги розділяли вишивкою сріблястими чи золотистими металізованими нитками, так званою сухозліткою, виконаною ланцюжковим швом у 2–3 ряди, які щільно прилягали один до одного [7]. Уставку в таких сорочках обрамлювали сухозліткою з трьох боків аж до шиї по лінії з’єднання рукава зі станком. Підуставкова смуга вишивки – морщинка – також була різною. Її колір, орнамент відмінний від уставки. В одних випадках це був різнокольоровий квітковий орнамент, виконаний волічкою в суцільно зашитому чорному фоні, в інших це, знову ж таки, зелений, оранжево-жовтий у Заліщиках гачкуватий ромб, у різних розмірах та комбінаціях і темно-фіолетові геометричні фігури в селі Колодрібка [8]. Вишита орнаментальна композиція на уставках може бути від 12 см до 19 см, а під уставками – 5–11 см завширшки. Сорочки, вишиті таким ж самим способом, є і в селах Іване-Золотому [9], Торському, Зозулинцях, Зеленому Гаю [5], Ворвулинцях, Дзвинячі, Касперівцях, Лисичниках.

У сорочках, окрім рукавів оздоблювали вузькими симетричними смугами орнаменту площину навколо розрізу пазухи – “погрудки” – і “побічніці”, що йдуть паралельно “погрудкам”. Орнамент “погрудок” часто переносили на спину сорочки [2, с. 118]. Такі вишиті смуги ззаду на станку сорочки в уже згаданому селі Мишків називали “по пілочці”. Виріз горловини і краї рукавів густо закріплювали обметочним швом (“корейкою” – Заліщицький район) чорними бавовняними нитками. Край подолу підрублювали під мережку “цирку” [1, с. 204]. Прикладом цього принципу оздоблення вишитих жіночих сорочок можуть служити також сорочки з таких сіл Заліщицького району, як Іване-Золоте, Колодрібка, Ворвулинці, Блищанка, Зозулинці.

Були поширені й сорочки з так званими “капаними” рукавами. Під морщинкою у таких сорочках розміщували “розкидку” з дрібних елементів (зірочок, листочків, “гудзичків”); рукав при цьому ніби покапаний вишивкою [2, с. 119]. Такі сорочки можна побачити в селах Нирків та Іване-Золоте Заліщицького району.

Тунікоподібні сорочки (без плечових швів) виготовляли з домотканого полотна з відкритим пазушним розрізом без застібок. Виріз горловини оформляли під “циркове збирання”. Рукави прямі або оформлені під облямівку. Вишивкою оздоблювали весь станок сорочки і всю поверхню рукава [1, с. 201]. Найдавніша тунікоподібна жіноча сорочка в Заліщицькому районі зафіксована у селі Мишків [3, с. 14]. Такі сорочки вишивали, як правило, широкими рослинно-квітковими смугами, розташованими двома паралельними рядами на передніх і задніх погрудках. Це – вузька смуга вишивки на плечу, біля з’єднання з рукавом, і три широкі паралельні орнаментальні смуги, розташовані уздовж рукава. Вишивкою оздоблювали і розріз пазухи, що не був дуже глибоким, і його зав’язували під шию кольоровими нитками з кутасиками [6]. На такий тип сорочок натрапляємо в селах Лисичники, Новосілка, Угриньківці, Щитівці.

Заліщицькі вишиті сорочки при орнаментативній виділяються своїм червоно-золотистим тлом і мають вигляд ворсових виробів [2, с. 117].

Специфічними для Заліщицького Подністров’я є узорі, які виконували на сорочках. Основою для їх виконання була чорна вовна, гаптована різноманітною технікою шитва: поверхницею, стебнівкою, хрестиком, кучерявим швом. Саме ці шви створюють високий рельєф вишивки, контрастне протиставлення білого тла сорочки і густої, насиченої маси орнаменту. Для надання сорочкам святкового вигляду суцільні площини узору на рукаві розшивали срібними, золотими нитками, лелітками. Такий вид декорування бачимо в селах Зозулинці, Іване-Золоте, Литячі. Ажурності сорочкам надає мереження окремих частин “павучками” або іншими різнокольоровими мережками.

У деяких селах цього району сорочки вишивали червоним шовком, ретельно їх “рісили”, тобто збирали в дрібні складочки, що створювало додатковий художній ефект

різноманітності й глибини поверхні полотна сорочки. Прикладом такого способу декорування вишитих сорочок може служити жіноча сорочка з конопляного полотна із села Нагоряни, рукави і низ якої зібрані в дрібненькі складочки [11]. Такий тип сорочки бачимо і в с. Іване-Золоте, де збирали не тільки рукави і низ сороки, а й усю площину на грудях. У селі Садки такі сорочки називали “рішеними”.

Жіночі сорочки XIX – початку XX ст. вишиті переважно геометричним орнаментом. Рослинний орнамент поширився у 1920-х роках. Від 30-х років XX ст. рослинний орнамент трактують реалістичніше. Стилізовані квіткові мотиви виконують гладдю та хрестиком. У селах Новосілка, Богданівка, Угриньківці, Щитівці Заліщицького району доповненням до вишивки чорного кольору служить насичена, яскравобарвна вишивка квіткових орнаментів. Буденні сорочки прикрашали легкою вишивкою навколо розрізу пазушки, на подолі кінцях рукавів та в місцях з’єднання деталей крою [14].

При декоруванні жіночих сорочок використовували також прийом поєднання геометричного та рослинного орнаментів. Прикладом такого типу декорування жіночих сорочок є вишита жіноча сорочка із села Лисичники де геометричним орнаментом виконана уставка, а рослинним – розкидка на рукавах. У Новосілці натрапляємо на такий тип сорочок, в якому між уставкою та розкидкою на рукаві, що виконані рослинним орнаментом, вишита широка смуга геометричного орнаменту. Поєднання рослинного та геометричного орнаменту на вишитих жіночих сорочках зустрічаємо також у селах Ворвулинці, Колодрібка, Іване-Золоте, Нагоряни.

Зазначимо, що додільні суцільні сорочки можна побачити дуже рідко. Шили сорочки переважно до підточки, яку в разі необхідності (прання) дуже легко відпорювали і пришивали.

Декорування сорочок для буденної роботи було не типовим, хоча й зустрічаються сорочки з вузькими смужками вишивки на уставці чи довкола пазушного розрізу.

Закономірно, що сорочка становила основу жіночого художнього ансамблю, однак при повсякденному використанні застосовували й інші художні елементи, зокрема так звані поясний одяг. Поясним одягом до сорочки була обгортка (“горботка”) або дві запаски (передня і задня), що особливо характерно для жінок старшого віку.

Обгортка – це прямокутна вовняна тканина, яку в півтора оберти обгортали навколо талії. На поясі її закріплювали шнурком або поясом. Колорит обгортки завжди узгоджений із колоритом пояса та вишивки на сорочках. Характерною рисою заліщицьких обгорток було використання чорного та червоного кольорів у смужку попід край.

Горботки придністровських районів були тричастинними: центральна частина завжди чорна і при вдяганні залишалася позаду; дві бічні – мали кольорову смугу завширшки 4–5 см, утворену двома вузькими різнобарвними смужками (“засновками”). Бічні частини завжди були яскравих кольорів: охристого, малинового, зеленого, синього. Краї полотнища горботки спереду накладали один на одний. Для більшої свободи рухів один з долішніх кінців обгортки відвертали та підтикали під широкий тканий пояс, яким оперізували стан.

Отже, проаналізувавши жіночі сорочки з фондів Заліщицького краєзнавчого музею можна прийти до наступних висновків: у межах Залішанщини в кінці XIX – початку XX ст. основу ансамблю жіночого одягу становила вишита сорочка, яка ділилася на довгу, коротку та тунікоподібну. Основними технологіями виготовлення одягу були низь, лиштва, занизування. Домінуючий елемент декорування – традиційна для регіону вишивка рослинного орнаменту. З часом виникла практика застосування геометричного орнаменту, який використовували при наданні виробу святкового призначення. Підсумовуючи, наголосимо, що народний одяг українського Придністров’я, зокрема території сучасної Залішанщини, характерний багатим різноманіттям та притаманними тільки цьому регіону особливостями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булгакова-Ситник Л. П. Подільська народна вишивка: етнографічний аспект / Л. П. Булгакова-Ситник ; [Ред. О. М. Козакевич]. – Львів : Ін-т народознавства НАН України, 2005. – 328 с.

2. Бучик М. Локальні особливості Тернопільської вишивки / М. Бучик // Наукові записки / Тернопільський обласний краєзнавчий музей. – Тернопіль, 2003. – Вип. 3. – С. 115–120.
3. Гриб А. Є. Барвисті джерела / А. Є. Гриб. – Тернопіль: “АМБЕР”, 1998. – 150 с.
4. Дяків О. В. Художні особливості декоративного мистецтва Західного Поділля XIX–XX ст. (Історія, типологія, стилістичні відміни): дисертація на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.06 “Декоративне і прикладне мистецтво”/ О. В. Дяків / Інститут народознавства НАН України. – Львів, 2007. – 210 с.
5. Заліщицький краєзнавчий музей (ТКМЗ), книга надходжень КН-1292, екземпляр Е-4, жіноча сорочка, с. Зелений Гай.
6. Заліщицький краєзнавчий музей (ТКМЗ), книга надходжень КН-1297, екземпляр Е-9 жіноча сорочка, с. Лисичники.
7. Заліщицький краєзнавчий музей (ТКМЗ), книга надходжень КН-1298, екземпляр Е-10, жіноча сорочка, с. Колодрібка.
8. Заліщицький краєзнавчий музей (ТКМЗ), книга надходжень КН-1299, екземпляр Е-11, жіноча сорочка, с. Колодрібка.
9. Заліщицький краєзнавчий музей (ТКМЗ), книга надходжень КН-1342, екземпляр Е-44, жіноча сорочка, с. Іване-Золоте.
10. Заліщицький краєзнавчий музей (ТКМЗ), книга надходжень КН-3431, екземпляр Е-171, жіноча сорочка, с. Печорна.
11. Заліщицький краєзнавчий музей (ТКМЗ), книга надходжень КН-7583, екземпляр Е-306, жіноча сорочка, с. Нагіряни.
12. Захарчук-Чугай Р. В. Українська народна вишивка (західні області України) / Р. В. Захарчук-Чугай. – К. : Наукова думка, 1988. – 192 с.
13. Іваневич Л. Традиційне вбрання українців Західного Поділля: особливості класифікації // Народознавчі зошити. – 2014. – № 5 (119). – Режим доступу: <http://nz.ethnology.lviv.ua/archiv/2014-5/31.pdf>.
14. Кара-Васильєва Т. Українська вишивка / Т. Кара-Васильєва, А. Чорноморець. – К. : Либідь, 2005. – 160 с.
15. Матейко К. І. Український народний одяг / К. І. Матейко. – К. : Наукова думка, 1977. – 224 с.

REFERENCES

1. Bulhakova-Sytnyk, L. (2005), *Podilska narodna vyshyvka: Etnohrafichnyi aspekt* [Podolian folk embroidery: Ethnographic aspect], editor Kozakevych O. M., Lviv, The Ethnology Institute of National Academy of Sciences of Ukraine. (in Ukrainian).
2. Buchyk, M. (2003) Local features of Ternopil region embroidery, *Naukovi zapysky / Ternopilskiyi oblasnyi kraieznavchyi muzei* [Scientific notes / Ternopil regional lore museum], vol. 3, pp. 115–120. (in Ukrainian).
3. Hryb, A. Ye. (1998), *Barvysti dzherela* [Colorful sources], Ternopil, “AMBER”. (in Ukrainian).
4. Diakiv, O. V. (2007), “Artistic features of decorative art of the Western Podillya of the XIX–XX centuries. (History, typology, stylistic differences)”, The dissertation of the candidate of art studies. Specials. 17.00.06. “Decorative and applied arts”, Lviv Institute of Ethnology NAS of Ukraine, Lviv, 210 p.(in Ukrainian).
5. *Zalishchytskyi kraieznavchyi muzei (TKMZ)*, Zalyshchyky Regional Museum (TKMZ), book of receipts KH-1292, copy E-4, women’s shirt village Zelenyy Hay. (in Ukrainian).
6. *Zalishchytskyi kraieznavchyi muzei (TKMZ)*, Zalyshchyky Regional Museum (TKMZ), book of receipts KH-1297, copy E-9, women’s shirt village Lysychnyky. (in Ukrainian).
7. *Zalishchytskyi kraieznavchyi muzei (TKMZ)*, Zalyshchyky Regional Museum (TKMZ), book of receipts KH-1298, copy E-10, women’s shirt village Kolodribka. (in Ukrainian).
8. *Zalishchytskyi kraieznavchyi muzei (TKMZ)*, Zalyshchyky Regional Museum (TKMZ), book of receipts KH-1299, copy E-11, women’s shirt village Kolodribka. (in Ukrainian).
9. *Zalishchytskyi kraieznavchyi muzei (TKMZ)*, Zalyshchyky Regional Museum (TKMZ), book of receipts KH-1342, copy E-44, women’s shirt village Ivane-Zolote. (in Ukrainian).

10. *Zalishchytskyi kraieznavchyi muzei (TKMZ)*, Zalyshchyky Regional Museum (TKMZ), book of receipts KH-3431, copy E-171, women's shirt village Pechora. (in Ukrainian).
11. *Zalishchytskyi kraieznavchyi muzei (TKMZ)*, Zalyshchyky Regional Museum (TKMZ), book of receipts KH-7583, copy E-306, women's shirt village Nahiryany. (in Ukrainian).
12. Zakharchuk-Chuhai, R. V. (1988), *Ukrainska narodna vyshyvka (zakhidni oblasti Ukrainy)* [Ukrainian folk embroidery (western regions of Ukraine)], Kyiv, Naukova dumka. (in Ukrainian).
13. Ivanevych, L. (2014), Western Ukrainian traditional clothes skirts: Features of classification, *Narodoznavchi zoshyty* [The Ethnology Notebooks], no. 5 (119), available at: <http://nz.ethnology.lviv.ua/archiv/2014-5/31.pdf>;
14. Kara-Vasylieva, T. and Chornomorets, A. (2005), *Ukrainska vyshyvka* [Ukrainian embroidery], Kyiv, Lybid. (in Ukrainian).
15. Mateiko, K. I. (1977), *Ukrainskyi narodnyi odiah* [Ukrainian folk clothes], Kyiv, Naukova dumka. (in Ukrainian).

УДК 7.072.2(477)“XIX–XX”

Ірина Матоліч

МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ ПЕРІОДИЧНІ ТА ПРОДОВЖУВАНІ ВИДАННЯ ПІВДЕННОЇ І СХІДНОЇ УКРАЇНИ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

У статті розглянуто мистецтвознавчі періодичні видання: журнали, газети, альманахи, вісники Південної та Східної України, проаналізовано їх основну тематику. Подано характеристику головних розділів, що висвітлюють результати науково-дослідницької діяльності фахівців галузі культури і мистецтва, спрямованої на розроблення науково-теоретичних засад духовної розбудови України.

Ключові слова: *періодичні видання, мистецтвознавство, культурологія, дослідження, редакція.*

Ірина Матоліч

ИСКУССТВОВЕДЧЕСКИЕ ПЕРИОДИЧЕСКИЕ И ПРОДОЛЖАЮЩИЕСЯ ИЗДАНИЯ ЮЖНОЙ И ВОСТОЧНОЙ УКРАИНЫ КОНЦА ХХ – НАЧАЛА ХХІ ВЕКА

В статье рассмотрено искусствоведческие периодические издания – журналы, газеты, альманахи, вестники Южной и Восточной Украины, проанализировано их основную тематику. Охарактеризировано главные разделы, что освещают результаты научно-исследовательской деятельности специалистов отрасли культуры и искусства, направленной на разработку научно-теоретических основ духовного развития Украины.

Ключевые слова: *периодические издания, искусствоведение, культурология, исследования, редакция.*

Iryna Matolich

PERIODIC AND EXISTING PERIODIC ARTICLES OF ART STUDIES OF THE SOUTH AND EASTERN UKRAINE IN THE END OF XX – THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY

The research of national art was activated from all its sides in Ukraine a quarter of the century ago. The articles, scientific publications that appear with certain periodicity in the specialized printed editions from the study of art are still actual. These are collections of scientific works,